

ODLUKA NADZORNOG TIJELA EFTA-E br. 293/21/COL**od 16. prosinca 2021.****o izmjeni postupovnih i materijalnih pravila u području državnih potpora uvođenjem revidiranih Smjernica o kratkoročnom osiguranju izvoznih kredita [2022/1048]**

NADZORNO TIJELO EFTA-e („ESA“),

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru („Sporazum o EGP-u“), a posebno njegove članke od 61. do 63. i Protokol 26.,

uzimajući u obzir Sporazum država EFTA-e o osnivanju Nadzornog tijela i Suda („Sporazum o nadzoru i sudu“), a posebno njegov članak 24. i članak 5. stavak 2. točku (b),

budući da:

U skladu s člankom 24. Sporazuma o nadzoru i sudu, ESA provodi odredbe Sporazuma o EGP-u koje se odnose na državne potpore.

U skladu s člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Sporazuma o nadzoru i sudu ESA izdaje obavijesti ili smjernice o pitanjima iz Sporazuma o EGP-u, ako je to izričito predviđeno tim sporazumom ili Sporazumom o nadzoru i sudu ili ako to smatra nužnim.

Komisija je 6. prosinca 2021. donijela Komunikaciju o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na kratkoročno osiguranje izvoznih kredita („Smjernice“) (1).

Smjernice su važne i za Europski gospodarski prostor („EGP“).

U skladu s ciljem ujednačenosti utvrđenim u članku 1. Sporazuma o EGP-u potrebno je osigurati ujednačenu primjenu pravila EGP-a o državnim potporama u cijelom EGP-u.

U skladu s točkom II. pod naslovom „OPĆENITO“ u Prilogu XV. Sporazumu o EGP-u, ESA nakon savjetovanja s Komisijom donosi akte koji odgovaraju onima koje je donijela Europska komisija.

Smjernice se mogu odnositi na određene instrumente politike Europske unije i određene pravne akte Europske unije koji nisu uključeni u Sporazum o EGP-u. Kako bi se osigurala ujednačena primjena odredaba o državnim potporama i jednaki uvjeti tržišnog natjecanja u cijelom EGP-u, ESA će pri ocjenjivanju spojivosti potpora s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u općenito primjenjivati iste referentne točke kao Europska komisija,

nakon savjetovanja s Europskom komisijom,

nakon savjetovanja s državama EFTA-e,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

(1) Materijalna pravila u području državnih potpora mijenjaju se uvođenjem revidiranih Smjernica o kratkoročnom osiguranju izvoznih kredita. Smjernice su priložene ovoj Odluci i njezin su sastavni dio.

(1) C(2021) 8705 final (SL C 497, 10.12.2021., str. 5).

(2) Smjernicama se s učinkom od 1. siječnja 2022. zamjenjuju postojeće smjernice o kratkoročnom osiguranju izvoznih kredita ⁽²⁾

Članak 2.

ESA primjenjuje Smjernice sa sljedećim prilagodbama, ovisno o slučaju, uključujući, ali ne ograničavajući se na sljedeće:

- (a) ako se upućuje na „državu članicu/države članice”, ESA to tumači kao upućivanje na „države EFTA-e” ⁽³⁾ ili, ovisno o slučaju, „države EGP-a”;
- (b) ako se upućuje na „Europsku komisiju”, ESA to tumači kao upućivanje na „Nadzorno tijelo EFTA-e”;
- (c) ako se upućuje na „Ugovor” ili „UFEU”, ESA to tumači kao upućivanje na „Sporazum o EGP-u”;
- (d) ako se upućuje na članak 49. UFEU-a ili dijelove tog članka, ESA to tumači kao upućivanje na članak 31. Sporazuma o EGP-u i odgovarajuće dijelove tog članka;
- (e) ako se upućuje na članak 63. UFEU-a ili dijelove tog članka, ESA to tumači kao upućivanje na članak 40. Sporazuma o EGP-u i odgovarajuće dijelove tog članka;
- (f) ako se upućuje na članak 107. UFEU-a ili dijelove tog članka, ESA to tumači kao upućivanje na članak 61. Sporazuma o EGP-u i odgovarajuće dijelove tog članka;
- (g) ako se upućuje na članak 108. UFEU-a ili dijelove tog članka, ESA to tumači kao upućivanje na članak 1. dijela I. Protokola 3. uz Sporazum o nadzoru i sudu i odgovarajuće dijelove tog članka;
- (h) ako se upućuje na Uredbu Vijeća (EU) 2015/1589 ⁽⁴⁾, ESA to tumači kao upućivanje na dio II. Protokola 3. uz Sporazum o nadzoru i sudu;
- (i) ako se upućuje na Uredbu Komisije (EZ) br. 794/2004 ⁽⁵⁾, ESA to tumači kao upućivanje na Odluku Nadzornog tijela EFTA-e 195/04/COL;
- (j) ako se upućuje na tekst „(ne)spojiv s unutarnjim tržištem”, ESA ga tumači kao „(ne)spojiv s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u”;
- (k) ako se upućuje na tekst „unutar (ili izvan) Unije”, ESA ga tumači kao „unutar (ili izvan) EGP-a”;
- (l) ako se upućuje na „trgovinu unutar Unije”, ESA to tumači kao upućivanje na „trgovinu unutar EGP-a”;
- (m) ako je u Smjernicama utvrđeno da će se primjenjivati na „sve sektore gospodarske djelatnosti”, ESA ih primjenjuje na „sve sektore gospodarske djelatnosti ili dijelove sektora gospodarske djelatnosti koji su obuhvaćeni područjem primjene Sporazuma o EGP-u”;
- (n) ako se upućuje na komunikacije, obavijesti ili smjernice Komisije, ESA to tumači kao upućivanje na odgovarajuće smjernice ESA-e.

⁽²⁾ SL L 343, 19.12.2013., str. 54., i Dodatak o EPG-u br. 71, 19.12.2013., str. 1., ponovno donesene Odlukom Nadzornog tijela EFTA-e br. 4/19/COL od 6. veljače 2019. o 104. izmjeni postupovnih i materijalnih pravila u području državnih potpora [2019/1008] (SL L 163, 20.6.2019., str. 110.) i Dodatak o EGP-u br. 48, 20.6.2019., str. 1., izmijenjene Odlukom br. 30/20/COL od 1. travnja 2020. o 106. izmjeni postupovnih pravila i pozitivnog prava u području državnih potpora zamjenom Priloga Smjernicama o kratkoročnom osiguranju izvoznih kredita [2020/982] (SL L 220, 9.7.2020., str. 8.), i Dodatak o EPG-u br. 46, 9.7.2020., str. 1., Odluka br. 90/20/COL od 15. srpnja 2020. o 107. izmjeni postupovnih i materijalnih pravila u području državnih potpora izmjenom i produljenjem određenih Smjernica o državnoj pomoći [2020/1576] (SL L 359, 29.10.2020., str. 16.) i Dodatak o EPG-u br. 68, 29.10.2020., str. 4. i Odluka br. 12/21/COL od 24. veljače 2021. kojom se zamjenjuje Prilog Smjernicama o kratkoročnom osiguranju izvoznih kredita [2021/1238] (SL L 271, 29.7.2021., str. 1.), i Dodatak o EPG-u br. 50, 29.7.2021., str. 1.

⁽³⁾ „Države EFTA-e” odnosi se na Island, Lihtenštajn i Norvešku.

⁽⁴⁾ Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 248, 24.9.2015., str. 9.).

⁽⁵⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 794/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 140, 30.4.2004., str. 1.).

Članak 3.

ESA primjenjuje popis država s utrživim rizikom iz Priloga Smjernicama, uz dodatak Lihtenštajna.

Sastavljeno u Bruxellesu 16. prosinca 2021.

Za Nadzorno tijelo EFTA-e

Bente ANGELL-HANSEN

Predsjednica

Nadležna članica Kolegija

Stefan BARRIGA

Član Kolegija

Högni KRISTJÁNSSON

Član Kolegija

Melpo-Menie JOSÉPHIDÈS

otpisuje kao direktorica za

pravne i izvršne poslove

—

Komunikacija Komisije o primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na kratkoročno osiguranje izvoznih kredita

1. Uvod

1. Izvozne subvencije mogu negativno utjecati na tržišno natjecanje među dobavljačima robe i usluga koji bi mogli biti konkurenti. Zato Komisija, kao čuvar tržišnog natjecanja u skladu s Ugovorom, oduvijek snažno osuđuje dodjelu izvoznih potpora za trgovinu unutar Unije i za izvoz izvan Unije. Svrha je ove Komunikacije pojasniti Komisijinu ocjenu potpora država članica za osiguranje izvoznih kredita u skladu s pravilima Unije o državnim potporama.
2. Komisija je primijenila svoje ovlasti kako bi objavila smjernice o državnoj potpori u području kratkoročnog osiguranja izvoznih kredita. Cilj je bio riješiti pitanje stvarnog ili mogućeg narušavanja tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu ne samo među izvoznicima u različitim državama članicama (u trgovini unutar Unije i izvan nje) nego i među osiguravateljima izvoznih kredita koji posluju u Uniji. Načela državnih intervencija Komisija je utvrdila 1997. u svojoj *Komunikaciji državama članicama u skladu s člankom 93. stavkom 1. Ugovora o EZ-u prema kojemu se članci 92. i 93. Ugovora primjenjuju na osiguranje kratkoročnih izvoznih kredita* ⁽¹⁾ („Komunikacija iz 1997.”). Načela iz Komunikacije iz 1997. trebala su se primjenjivati u razdoblju od pet godina od 1. siječnja 1998. Komunikacija iz 1997. naknadno je prilagođena i razdoblje njezine primjene produljeno je 2001. ⁽²⁾, 2004. ⁽³⁾, 2005. ⁽⁴⁾ i 2010. ⁽⁵⁾ Njezina načela primjenjivala su se do 31. prosinca 2012.
3. Iskustvo stečeno u primjeni načela Komunikacije iz 1997., osobito za vrijeme financijske krize od 2009. do 2011., upućuje na potrebu preispitivanja Komisijine politike u tom području. Stoga je Komisija donijela novu *Komunikaciju državama članicama o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na kratkoročno osiguranje izvoznih kredita* ⁽⁶⁾ („Komunikacija iz 2012.”). Načela Komunikacije iz 2012. u načelu su se trebala primjenjivati od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2018. ⁽⁷⁾ Prilog Komunikaciji iz 2012. naknadno je nekoliko puta prilagođen ⁽⁸⁾ te je razdoblje primjene Komunikacije iz 2012. produljeno 2018. ⁽⁹⁾ i 2020. ⁽¹⁰⁾ Sad se primjenjuje do 31. prosinca 2021.
4. U 2019. Komisija je pokrenula ocjenjivanje Komunikacije iz 2012. u okviru *Provjere prikladnosti paketa za modernizaciju državnih potpora, smjernica za željezničke prijevoznike i kratkoročnog osiguranja izvoznih kredita* ⁽¹¹⁾. Rezultati ocjenjivanja pokazali su da pravila u načelu dobro funkcioniraju, ali da su potrebna određena manja poboljšanja kako bi se uzela u obzir kretanja na tržištu. Stoga ova Komunikacija sadržava samo nekoliko tehničkih prilagodbi, a zadržana su načela iz Komunikacije iz 2012.
5. Pravila utvrđena u ovoj Komunikaciji pridonijet će tomu da se državnim potporom ne narušava tržišno natjecanje među privatnim i javnim osiguravateljima izvoznih kredita te osiguravateljima izvoznih kredita koji posluju uz javne potpore. Pridonijet će i stvaranju jednakih uvjeta za izvoznike.

⁽¹⁾ SL C 281, 17.9.1997., str. 4.

⁽²⁾ SL C 217, 2.8.2001., str. 2.

⁽³⁾ SL C 307, 11.12.2004., str. 12.

⁽⁴⁾ SL C 325, 22.12.2005., str. 22.

⁽⁵⁾ SL C 329, 7.12.2010., str. 6.

⁽⁶⁾ SL C 392, 19.12.2012., str. 1.

⁽⁷⁾ Točka 18. podtočka (a) i odjeljak 5.2. Komunikacije iz 2012. trebali su se primjenjivati od datuma donošenja Komunikacije iz 2012.

⁽⁸⁾ SL C 398, 22.12.2012., str. 6.; SL C 372, 19.12.2013., str. 1.; SL C 28, 28.1.2015., str. 1.; SL C 215, 1.7.2015., str. 1.; SL C 244, 5.7.2016., str. 1.; SL C 206, 30.6.2017., str. 1.; SL C 225, 28.6.2018., str. 1.; SL C 457, 19.12.2018., str. 9.; SL C 401, 27.11.2019., str. 3.; SL C 1011, 28.3.2020., str. 1.; SL C 3401, 13.10.2020., str. 1.; SL C 34, 1.2.2021., str. 6.

⁽⁹⁾ SL C 457, 19.12.2018., str. 9.

⁽¹⁰⁾ SL C 224, 8.7.2020., str. 2.

⁽¹¹⁾ Radni dokument službi Komisije – *Fitness check of the 2012 State aid modernisation package, railways guidelines and short-term export credit insurance*, 30.10.2020., SWD(2020) 257 final.

6. U ovoj se Komunikaciji državama članicama daju detaljnije upute o načelima na kojima Komisija namjerava temeljiti svoje tumačenje članka 107. i 108. Ugovora i njihovoj primjeni na kratkoročno osiguranje izvoznih kredita. Tako bi politika Komisije u tom području trebala postati što transparentnijom te bi se trebali osigurati predvidljivost i jednako postupanje prema svima. U tu svrhu utvrđuje se niz uvjeta koji moraju biti ispunjeni kad državni osiguravatelji žele ući na tržište kratkoročnog osiguranja izvoznih kredita za utržive rizike.
7. Rizici koji su u načelu neutrživi nisu obuhvaćeni ovom Komunikacijom.
8. U odjeljku 2. opisuje se područje primjene ove Komunikacije i navode se definicije koje se u njoj upotrebljavaju. U odjeljku 3. riječ je o primjenjivosti članka 107. stavka 1. Ugovora i općoj zabrani državne potpore za osiguranje izvoznih kredita od utrživih rizika. Naposljetku, u odjeljku 4. predviđaju se neke iznimke odutrživih rizika i utvrđuju se uvjeti pod kojima državna potpora za osiguranje privremeno neutrživih rizika može biti spojiva s unutarnjim tržištem.

2. Područje primjene komunikacije i definicije

2.1 Područje primjene

9. Komisija će načela utvrđena u ovoj Komunikaciji primjenjivati samo na osiguranje izvoznih kredita s razdobljem rizika kraćim od dvije godine. Svi drugi instrumenti financiranja izvoza isključeni su iz područja primjene ove Komunikacije.

2.2 Definicije

10. Za potrebe ove Komunikacije primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „osiguranje izvoznih kredita” znači proizvod osiguranja kojim osiguravatelj pruža osiguranje od komercijalnog ili političkog rizika, ili i jednog i drugog, povezanog s obvezama plaćanja u izveznoj transakciji;
- (2) „privatni osiguravatelj kredita” znači poduzeće ili organizacija osim državnog osiguravatelja koja pruža osiguranje izvoznih kredita;
- (3) „državni osiguravatelj” znači poduzeće ili druga organizacija koja pruža osiguranje izvoznih kredita uz podršku ili u ime države članice ili države članice koja pruža osiguranje izvoznih kredita;
- (4) „utrživi rizici” znači komercijalni ili politički rizici, ili i jedni i drugi, s maksimalnim razdobljem rizika kraćim od dvije godine za javne i nejavne kupce u državama navedenima u Prilogu; svi ostali rizici za potrebe ove Komunikacije smatraju se neutrživima;
- (5) „komercijalni rizici” obuhvaćaju osobito sljedeće rizike:
 - (a) proizvoljno odbacivanje ugovora od strane kupca, odnosno svaka proizvoljna odluka kojom nejavni kupac prekida ili raskida ugovor bez opravdanog razloga;
 - (b) proizvoljno odbijanje nejavnoga kupca da prihvati robu obuhvaćenu ugovorom bez opravdanog razloga;
 - (c) nesolventnost nejavnoga kupca i njegova jamca;
 - (d) dugotrajno neispunjavanje obveza, odnosno nepodmirenje duga koji nastaje ugovorom od strane nejavnoga kupca i njegova jamca;
- (6) „politički rizici” obuhvaćaju osobito sljedeće rizike:
 - (a) rizik da će javni kupac ili država onemogućiti dovršenje transakcije ili da neće na vrijeme izvršiti plaćanje;
 - (b) rizik koji je izvan dosega pojedinačnoga kupca ili izvan područja odgovornosti pojedinačnoga kupca;

- (c) rizik da država neće prenijeti iznose koje budu uplatili kupci sa sjedištem u toj državi u državu osiguranika;
 - (d) rizik od nastanka događaja više sile izvan države osiguravatelja, među ostalim ratnih događaja, ako njezini učinci nisu drukčije osigurani;
- (7) „razdoblje rizika” znači razdoblje proizvodnje uvećano za razdoblje kredita;
 - (8) „razdoblje proizvodnje” znači razdoblje od datuma narudžbe do isporuke robe ili usluga;
 - (9) „razdoblje kredita” znači razdoblje u kojem kupac treba platiti isporučenu robu i usluge u okviru transakcije izvoznog kredita;
 - (10) „pokriće pojedinačnog rizika” znači pokriće sve prodaje jednom kupcu ili pojedinačnog ugovora s jednim kupcem;
 - (11) „reosiguranje” znači osiguranje koje osiguravatelj ugovara s drugim osiguravateljem radi upravljanja rizikom na način da smanji vlastiti rizik;
 - (12) „suosiguranje” znači postotak svakog osiguranoga gubitka za koji osiguravatelj ne isplaćuje odštetu, nego ga snosi drugi osiguravatelj;
 - (13) „kvotno reosiguranje” znači reosiguranje kojim se od osiguravatelja zahtijeva da prenese, a od reosiguravatelja da prihvati određeni postotak svakog rizika unutar utvrđene kategorije poslova koji osiguravatelj pokriva;
 - (14) „dodatno pokriće” znači dodatno pokriće iznad kreditnog limita koji je postavio drugi osiguravatelj;
 - (15) „polica osiguranja ukupnog prometa” znači polica osiguranja kredita osim pokrića pojedinačnog rizika, odnosno polica osiguranja kredita kojom je obuhvaćena sva ili većina osiguranikove prodaje na kredit te podmirenje potraživanja od prodaje većem broju kupaca.

3. Primjenjivost članka 107. Stavka 1. Ugovora

3.1 Opća načela

- 11. U članku 107. stavku 1. Ugovora govori se da je „svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje državnim sredstvima u bilo kojem obliku kojim se narušava ili prijeti da će se narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzeća ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj nespojiva s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama”.
- 12. Ako državni osiguravatelji pružaju osiguranje izvoznih kredita, tako osiguranje uključuje državna sredstva. Sudjelovanje države može dati selektivnu prednost osiguravateljima ili izvoznicima i time narušiti ili prijetiti da će narušiti tržišno natjecanje te utjecati na trgovinu među državama članicama. Načela utvrđena u odjeljcima 3.2. i 3.3. i u odjeljku 4. imaju svrhu pružanja uputa o načinu na koji će se mjere ocjenjivati u skladu s pravilima o državnim potporama.

3.2 Potpora za osiguravatelje

- 13. Ako državni osiguravatelji ostvaruju neke prednosti u odnosu na privatne osiguravatelje kredita, moguće je da je u to uključena državna potpora. Te prednosti mogu poprimiti različite oblike, a među njima mogu biti na primjer:
 - (a) državna jamstva za pozajmice i gubitke;
 - (b) izuzeće od zahtjeva za formiranje primjerenih pričuva i drugih zahtjeva koji proizlaze iz isključenja poslova osiguranja izvoznih kredita za račun ili uz jamstvo države iz Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹²⁾;

⁽¹²⁾ Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 335, 17.12.2009., str. 1.).

- (c) olakšice ili oslobođenje od poreza koji se obično plaćaju (kao što su porezi koje plaćaju poduzeća i porezi na police osiguranja);
- (d) dodjele potpora ili pružanje kapitala od strane države ili drugi oblici financiranja koji nisu u skladu s načelom ulagača u tržišnom gospodarstvu;
- (e) pružanje usluga u naravi od strane države kao što su pristup državnoj infrastrukturi, objektima ili povlaštenim informacijama i njihova upotreba pod uvjetima koji ne odražavaju njihovu tržišnu vrijednost;
- (f) izravno državno reosiguranje ili izravno državno jamstvo reosiguranja pod povoljnijim uvjetima od onih koji su dostupni na tržištu privatnog reosiguranja, što bi dovelo do podcijenjenosti reosigurateljnog pokrića ili umjetnog stvaranja kapaciteta koji privatno tržište ne bi moglo pružiti.

3.3 *Zabrana državnih potpora za izvozne kredite*

- 14. Prednosti za državne osiguravatelje iz točke 13. s obzirom na utržive rizike utječu na trgovinu uslugama kreditnog osiguranja unutar Unije. Dovode do razlika u pokriću osiguranja dostupnom za utržive rizike u različitim državama članicama. Time se narušava tržišno natjecanje među osigurateljima u različitim državama članicama i proizvode se sekundarni učinci na trgovinu unutar Unije neovisno o tome je li riječ o izvozu unutar Unije ili izvan nje ⁽¹³⁾. Iz tih razloga, ako državni osiguravatelji imaju takve prednosti u usporedbi s privatnim osigurateljima kredita, ne bi trebali moći osiguravati utržive rizike. Stoga je potrebno je utvrditi uvjete pod kojima državni osiguravatelji mogu poslovati kako ne bi ostvarivali koristi od državnih potpora.
- 15. Prednosti za državne osiguravatelje ponekad se barem djelomično prenose na izvoznike. Takve prednosti mogu narušiti tržišno natjecanje i trgovinu i čine državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora. No ako se ispune uvjeti za pružanje osiguranja izvoznih kredita za utržive rizike, kako je utvrđeno u odjeljku 4.3. ove Komunikacije, Komisija će smatrati da izvoznicima nije prenesena nikakva neopravdana prednost.

4. **Uvjeti za pružanje osiguranja izvoznih kredita za privremeno neutržive rizike**

4.1 *Opća načela*

- 16. Kako je navedeno u točki 14., ako državni osiguravatelji ostvaruju ikakve prednosti u odnosu na privatne osiguravatelje kredita, kako je opisano u točki 13., ne smiju osiguravati utržive rizike. Ako državni osiguravatelji ili njihova društva žele osiguravati utržive rizike, mora se osigurati da pritom izravno ni neizravno ne ostvaruju korist od državnih potpora. U tu svrhu moraju imati određeni iznos vlastitih sredstava (granica solventnosti, uključujući jamstveni fond) i tehničkih pričuva (pričuva za kolebanje šteta) i prethodno su morali ishoditi potrebno odobrenje za rad u skladu s Direktivom 2009/138/EZ. Osim toga moraju barem voditi zaseban račun za upravljanje i odvojene račune za svoje osiguranje od utrživih rizika i za osiguranje od neutrživih rizika uz potporu ili u ime države kako bi pokazali da ne primaju državnu potporu za osiguranje od utrživih rizika. Financijski izvještaji poduzeća koja je osiguravatelj osigurao za vlastiti račun trebali bi biti usklađeni s Direktivom Vijeća 91/674/EEZ ⁽¹⁴⁾.
- 17. Države članice koje osiguravatelju izvoznih kredita pružaju reosigurateljno pokriće tako što sudjeluju ili su uključene u ugovore o reosiguranju privatnog sektora za pokriće utrživih i neutrživih rizika moraju biti u stanju dokazati da u te aranžmane nije uključena državna potpora iz točke 13. podtočke (f).
- 18. Državni osiguravatelji mogu pružati osiguranje izvoznih kredita za privremeno neutržive rizike ako su ispunjeni uvjeti navedeni u odjeljku 4. ove Komunikacije.

⁽¹³⁾ U svojoj presudi u Predmetu C-142/87 *Kraljevina Belgija protiv Komisije Europskih zajednica* Sud je iznio mišljenje da na tržišno natjecanje i trgovinu unutar Unije mogu utjecati potpore za izvoz unutar Unije, ali i potpore za izvoz izvan nje. Obje vrste poslova osiguravaju osiguravatelji izvoznih kredita i stoga potpora za te poslove može utjecati na tržišno natjecanje i trgovinu unutar Unije.

⁽¹⁴⁾ Direktiva Vijeća 91/674/EEZ od 19. prosinca 1991. o godišnjim financijskim izvještajima i konsolidiranim financijskim izvještajima društava za osiguranje (SL L 374, 31.12.1991., str. 7.).

4.2 *Iznimke od opsega utrživih rizika: privremeno neutrživi rizici*

19. Neovisno o definiciji utrživih rizika neki se komercijalni ili politički rizici, ili i jedni i drugi, za kupce s poslovnim nastanom u državama navedenima na popisu u Prilogu smatraju privremeno neutrživima u sljedećim slučajevima:
- (a) ako Komisija odluči jednu ili više država privremeno izuzeti s popisa država s utrživim rizikom iz Priloga, kako je opisano u odjeljku 5.2., jer kapacitet tržišta privatnog osiguranja nije dostatan za pokriće svih ekonomski opravdanih rizika u toj državi ili tim državama;
 - (b) ako Komisija nakon primitka obavijesti od države članice iz odjeljka 5.3. ove Komunikacije odluči da su rizici za mala i srednja poduzeća kako su definirana u Preporuci Komisije 2003/361/EZ ⁽¹⁵⁾, kojima ukupni godišnji promet od izvoza ne prelazi 2,5 milijuna EUR, privremeno neutrživi za izvoznike u državi članici koja je uputila obavijest;
 - (c) ako Komisija nakon primitka obavijesti od države članice iz odjeljka 5.3. ove Komunikacije odluči da je pokriće pojedinačnog rizika s razdobljem rizika od najmanje 181 dan i kraćim od dvije godine privremeno neutrživo za izvoznike u državi članici koja je uputila obavijest;
 - (d) ako Komisija nakon primitka obavijesti od države članice iz odjeljka 5.4. ove Komunikacije odluči da su zbog nedostatka osiguranja izvoznih kredita određeni rizici privremeno neutrživi za izvoznike u državi članici koja je uputila obavijest.
20. Kako bi se narušavanje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu svelo na najmanju moguću mjeru, rizike koji se smatraju privremeno neutrživima u skladu s točkom 19. mogu pokrivati državni osiguravatelji ako ispunjavaju uvjete iz odjeljka 4.3.

4.3 *Uvjeti za pružanje pokrića za privremeno neutržive rizike*

4.3.1 *Kvaliteta pokrića*

21. Kvaliteta pokrića koje nude državni osiguravatelji mora biti u skladu s tržišnim standardima. Konkretno, mogu se pokrivati samo ekonomski opravdani rizici, odnosno rizici koji su prihvatljivi na temelju dobrih načela preuzimanja rizika. Maksimalan postotak pokrića mora biti 95 % za komercijalne rizike i političke rizike, a razdoblje čekanja na odštetu mora biti najmanje 90 dana.

4.3.2 *Načela preuzimanja rizika*

22. Pri procjeni rizika moraju se uvijek primijeniti dobra načela preuzimanja rizika. U skladu s tim, rizik financijski nepouzdanih transakcija ne smije biti prihvatljiv za pokriće u okviru programa uz javne potpore. S obzirom na takva načela, moraju se izričito navesti kriteriji prihvaćanja rizika. Ako je poslovni odnos već uspostavljen, izvoznici moraju imati pozitivno iskustvo u trgovanju ili plaćanju ili oboje. Kupci moraju uredno podmirivati potraživanja, a vjerojatnost njihova neispunjavanja obveza mora biti prihvatljiva, kao i njihov unutarnji i vanjski rejting.

4.3.3 *Primjereno određivanje cijena*

23. Za rizik koji se preuzima ugovorom o osiguranju izvoznoga kredita mora se naplatiti odgovarajuća premija. Kako bi se istiskivanje privatnih kreditnih osiguravatelja svelo na najmanju moguću mjeru, prosječne premije u programima uz javne potpore moraju biti više od prosječnih premija koje za slične rizike zaračunavaju privatni osiguravatelji kredita. Tim se zahtjevom omogućuje postupno smanjenje državnih intervencija jer će se višom premijom osigurati da se izvoznici vrate privatnim osiguravateljima kredita čim im to uvjeti na tržištu dopuste i rizik ponovno postane utrživ.

⁽¹⁵⁾ Preporuka Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

24. Određivanje cijena smatra se primjerenim ako se zaračunava minimalna godišnja premija rizika ⁽¹⁶⁾ („sigurna premija“) za kategoriju odgovarajućeg rizika kupaca ⁽¹⁷⁾ kako je navedeno u tablici u nastavku. Sigurna premija primjenjuje se osim u slučaju da države članice dostave dokaz da te stope nisu primjerene za predmetni rizik. Za policu osiguranja ukupnog prometa kategorija rizika mora odgovarati prosječnom riziku kupaca obuhvaćenih policom.

Kategorija rizika	Minimalna godišnja premija rizika ⁽¹⁾ (% osiguranog iznosa)
Izvrсна ⁽²⁾	0,2–0,4
Dobra ⁽³⁾	0,41–0,9
Zadovoljavajuća ⁽⁴⁾	0,91–2,3
Slaba ⁽⁵⁾	2,31–4,5

⁽¹⁾ Sigurna premija za ugovor o osiguranju na rok od 30 dana može se izračunati dijeljenjem godišnje premije rizika s 12.

⁽²⁾ Izvrсна kategorija rizika obuhvaća rizike jednake kreditnim rejtinzima AAA, AA+, AA, AA–, A+, A, A– agencije Standard & Poor's.

⁽³⁾ Dobra kategorija rizika obuhvaća rizike jednake kreditnim rejtinzima BBB+, BBB ili BBB– agencije Standard & Poor's.

⁽⁴⁾ Zadovoljavajuća kategorija rizika obuhvaća rizike jednake kreditnim rejtinzima BB+, BB ili BB– agencije Standard & Poor's.

⁽⁵⁾ Slaba kategorija rizika obuhvaća rizike jednake kreditnim rejtinzima B+, B ili B– agencije Standard & Poor's.

25. Kad je riječ o suosiguranju, kvotnom reosiguranju i dodatnom pokriću, određivanje cijena smatra se primjerenim samo ako je zaračunata premija najmanje 30 % viša od premije za (izvorno) pokriće koje pruža privatni osiguravatelj kredita.
26. Premiji za rizik mora se dodati naknada za upravljanje bez obzira na trajanje ugovora da bi se određivanje cijena smatralo primjerenim.

4.3.4 Transparentnost i izvješćivanje

27. Države članice moraju na internetskim stranicama državnih osiguravatelja objaviti programe uspostavljene za rizike koji se u skladu s točkom 19. smatraju privremeno neutrživima i navesti sve važeće uvjete.
28. Godišnja izvješća o rizicima koji se u skladu s točkom 19. smatraju privremeno neutrživima i koje pokrivaju državni osiguravatelji moraju se podnositi Komisiji najkasnije do 31. srpnja godine koja slijedi nakon intervencije.
29. Izvješće mora sadržavati sljedeće informacije o svakom programu:
- ukupan odobreni iznos kreditnih limita;
 - osigurani promet;
 - zaračunate premije;
 - evidentirana i plaćena potraživanja;
 - naplaćeni iznosi;
 - troškovi upravljanja programom.

⁽¹⁶⁾ Za svaku kategoriju odgovarajućeg rizika utvrđen je raspon sigurnih premija rizika na temelju marži na jednogodišnje ugovore o razmjeni na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza (eng. credit default swap, CDS), utemeljenih na složenom rejtingu u koji su uključeni rejtingi triju glavnih agencija za kreditni rejting (Standard & Poor's, Moody's i Fitch), za godine 2007.–2011., pod pretpostavkom da prosječne stope povrata za kratkoročno osiguranje izvoznih kredita iznose 40 %. Naknadno su rasponi kontinuirano povećani kako bi se bolje uzela u obzir činjenica da se premije rizika tijekom vremena mijenjaju.

⁽¹⁷⁾ Kategorije rizika kupaca temelje se na kreditnim rejtinzima. Nije nužno ishoditi rejtinge od posebnih agencija za kreditni rejting. Jednako su prihvatljivi nacionalni sustavi za rejting i sustavi za rejting kojima se služe banke. Za poduzeća bez javnog rejtinga može se primijeniti i rejting utemeljen na provjerljivim informacijama.

30. Informacije se objavljuju u formatu podatkovne tablice, što omogućuje pretraživanje, izdvajanje, preuzimanje i jednostavnu objavu podataka na internetu, na primjer u formatu CSV ili XML. Države članice moraju izvješća objavljivati na internetskim stranicama držanih osiguravatelja.

5. Postupovna pravila

5.1 Opća načela

31. Rizike navedene u točki 19. podtočki (a) mogu pokrivati državni osiguravatelji ako ispunjavaju uvjete iz odjeljka 4.3. U takvim slučajevima ne moraju se dostavljati obavijesti Komisiji.

32. Rizike navedene u točki 19. podtočkama (b), (c) i (d) mogu pokrivati državni osiguravatelji ako ispunjavaju uvjete iz odjeljka 4.3. nakon dostave obavijesti Komisiji i odobrenja Komisije.

33. Neispunjavanje bilo kojeg uvjeta utvrđenog u odjeljku 4.3. ne znači da su osiguranje izvoznih kredita ili program osiguranja automatski zabranjeni. Ako država članica želi odstupiti od bilo kojeg uvjeta iz odjeljka 4.3. ili ako postoji sumnja u to ispunjava li planirani program osiguranja izvoznih kredita uvjete utvrđene u ovoj Komunikaciji, konkretno u odjeljku 4., mora o tom programu obavijestiti Komisiju.

34. Analiza u skladu s pravilima o državnim potporama ne znači da se ne treba provesti ocjena spojivosti mjere s drugim odredbama Ugovora.

5.2 Izmjena popisa država s utrživim rizikom

35. Pri utvrđivanju opravdava li manjak dostatnog privatnoga kapaciteta privremeno izuzeće države s popisa država s utrživim rizikom, kako je navedeno u točki 19. podtočki (a), Komisija će prema redoslijedu prioriteta uzeti u obzir sljedeće čimbenike:

(a) smanjenje kapaciteta privatnog osiguranja kredita: osobito odluka velikog osiguravatelja kredita da neće pokrivati rizike za kupce u predmetnoj državi, znatno smanjenje ukupnih osiguranih iznosa ili znatno smanjenje stopa prihвата za predmetnu državu u razdoblju od šest mjeseci;

(b) pogoršanje rejtinga državnog sektora: osobito nagle promjene kreditnih rejtinga u razdoblju od šest mjeseci, na primjer sniženje rejtinga više neovisnih agencija za rejting ili veliko povećanje marži na ugovor o razmjeni na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza;

(c) pogoršanje rezultata poslovanja korporativnog sektora: osobito naglo povećanje broja stečaja u predmetnoj državi u razdoblju od šest mjeseci.

36. Ako tržišni kapacitet postane nedostatan za pokriće svih ekonomski opravdanih rizika, Komisija na pisani zahtjev najmanje triju država članica ili na vlastitu inicijativu može revidirati popis država s utrživim rizikom iz Priloga.

37. Ako Komisija namjerava izmijeniti popis država s utrživim rizikom, savjetovat će se o tome s državama članicama i zatražiti informacije od njih, privatnih osiguravatelja kredita i zainteresiranih strana. Savjetovanje i vrsta informacija koje se traže objavit će se na internetskim stranicama Komisije. Razdoblje savjetovanja obično neće biti dulje od 20 radnih dana. Ako Komisija na temelju prikupljenih informacija odluči izmijeniti popis država s utrživim rizikom, objavit će tu odluku na svojim internetskim stranicama.

38. Privremeno izuzeće države s popisa država s utrživim rizikom načelno će vrijediti barem 12 mjeseci. Police osiguranja potpisane tijekom tog razdoblja koje se odnose na privremeno izuzetu državu mogu vrijediti najviše 180 dana od datuma prestanka privremenog izuzeća. Nove police osiguranja ne smiju se potpisivati nakon tog datuma. Tri mjeseca prije prestanka privremenog izuzeća Komisija će razmotriti treba li produljiti izuzeće predmetne države s popisa. Ako odluči da je tržišni kapacitet još nedostatan za pokriće svih ekonomski opravdanih rizika uzimajući u obzir čimbenike utvrđene u točki 35., Komisija može produljiti privremeno izuzeće države s popisa u skladu s točkom 37.

5.3 Obveza obavješćivanja o privremeno neutrživim rizicima iz točke 19. podtočki (b) i (c)

39. Dokazi koji su Komisiji trenutno dostupni upućuju na postojanje tržišnog jaza kad je riječ o rizicima navedenima u točki 19. podtočkama (b) i (c) te na to da su stoga ti rizici neutrživi. Međutim, treba imati na umu da ne postoji u svakoj državi članici manjak pokrića i da bi se situacija s vremenom mogla promijeniti jer bi se za taj segment tržišta mogao zainteresirati privatni sektor. Državna intervencija trebala bi biti dopuštena samo u slučaju rizika koje tržište inače ne bi pokrilo.
40. Zbog tih razloga, ako država članica želi pokrivati rizike navedene u točki 19. podtočkama (b) ili (c) ove Komunikacije, mora o tome obavijestiti Komisiju u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora i u obavijesti dokazati da je stupila u kontakt s glavnim osigurateljima kredita i posrednicima u toj državi članici⁽¹⁸⁾ i dala im priliku za dostavu dokaza da je ondje dostupno pokriće za predmetne rizike. Ako ti osiguravatelji kredita i predmetni posrednici državi članici ili Komisiji u roku od 30 dana od primitka zahtjeva države članice za dostavu dokaza ne dostave informacije o uvjetima pokrića i osiguranim iznosima za vrste rizika koje država članica želi pokrivati ili ako se dostavljenim informacijama ne dokaže da je u državi članici dostupno pokriće za predmetne rizike, Komisija će te rizike smatrati privremeno neutrživima.

5.4 Obveza obavješćivanja u drugim slučajevima

41. Kad je riječ o rizicima navedenima u točki 19. podtočki (d), predmetna država članica u svojoj obavijesti Komisiji u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora mora dokazati da izvoznicima u toj državi članici nije dostupno pokriće zbog šoka na strani ponude na tržištu privatnog osiguranja, osobito povlačenja velikog osiguravatelja kredita iz predmetne države članice, smanjenog kapaciteta ili ograničenog asortimana proizvoda u odnosu na druge države članice.

6. Datum primjene i trajanje

42. Komisija će primjenjivati načela utvrđena u ovoj Komunikaciji od 1. siječnja 2022., osim za popis zemalja iz Priloga koji će se primjenjivati od 1. travnja 2022. Komisija će do 31. ožujka 2022. sve komercijalne i političke rizike povezane s izvozom u sve zemlje smatrati privremeno neutrživima u skladu s privremenim izuzećem utvrđenim u točki 33. privremenog okvira za mjere državne potpore za potporu gospodarstvu u aktualnoj pandemiji bolesti COVID-19⁽¹⁹⁾ i u točki 62. Komunikacije Komisije C(2021) 8442 o šestoj izmjeni privremenog okvira. Komisija može odlučiti da će ovu Komunikaciju u bilo kojem trenutku prilagoditi ako to bude potrebno zbog razloga povezanih s politikom tržišnog natjecanja ili kako bi uzela u obzir druge politike i međunarodne obveze Unije.

⁽¹⁸⁾ Osiguravatelji kredita i posrednici s kojima stupa u kontakt trebali bi biti reprezentativni u pogledu proizvoda koje nude (na primjer, specijalizirani pružatelji pokrića za pojedinačne rizike) i veličine tržišta koje pokrivaju (na primjer, da zajednički imaju tržišni udio od najmanje 50 %).

⁽¹⁹⁾ Komunikacija Komisije „Privremeni okvir za mjere državne potpore u svrhu podrške gospodarstvu u aktualnoj pandemiji COVID-a 19”, C(2020)1863, 19.3.2020. (SL C 91 I, 20.3.2020., str. 1.), kako je izmijenjena komunikacijama Komisije C(2020) 2215 (SL C 112I, 4.4.2020., str. 1.), C(2020) 3156 (SL C 164, 13.5.2020., str. 3.), C(2020) 4509 (SL C 218, 2.7.2020., str. 3.), C(2020) 7127 (C(2020) 7127 (SL C 340I, 13.10.2020., str. 1), C(2021) 564 (SL C 34, 1.2.2021., str. 6), C(2021) 8442 (SL C 473, 24.11.2021., str. 1.) Dodatne informacije o privremenom izuzeću navedene su u točkama 24. do 27. i 62. Komunikacije Komisije C(2021) 8442 o šestoj izmjeni privremenog okvira.

PRILOG

Popis država s utrživim rizikom

Belgija	Cipar	Slovačka
Bugarska	Latvija	Finska
Češka	Litva	Švedska
Danska	Luksemburg	Australija
Njemačka	Mađarska	Kanada
Estonija	Malta	Island
Irska	Nizozemska	Japan
Grčka	Austrija	Novi Zeland
Španjolska	Poljska	Norveška
Francuska	Portugal	Švicarska
Hrvatska	Rumunjska	Ujedinjena Kraljevina
Italija	Slovenija	Sjedinjene Američke Države